STACJA AUTOMATYCZNA W KRAKOWIE. W marcu r. b. uruchomiono w Krakowie miejską stację telefoniczną systemu maszynowego „Salme" na 5,000 numerów firmy „L. M. Ericsson". Budowę centrali ukończono w pierwszych dniach marca. Ze względu jednak na przypadające w tym okresie czasu wybory do Izb Ustawodawczych, termin uruchomienia jej przesunięto na 23 marca.

Projektowana pierwotnie współpraca nowej stacji systemu Ericssona z dotychczasową, systemu Dietla została zaniechana. Uruchomienie więc nowej stacji mogło się odbyć tylko w drodze jednorazowego przełączenia na nią wszystkich 3,500 abonentów starej stacji Dietla. W tym celu u abonentów ustawiono zawczasu nowe aparaty telefoniczne i założono specjalne przewodniki, przez przecięcie i skręcenie których, sam abonent miał wykonać w wyznaczonym terminie przełączenie swej linji na nowy aparat; na stacji zaś połączono rozdzielnicę główną nowej stacji z głowicami kabli sieci miejskiej równolegle z kablami do rozdzielnicy dietlowskiej, przyczem linje abonentów w kierunku centrali Ericssona izolowano zapomocą kołków, wstawionych w próbne gniazdka przy nowej rozdzielnicy.

Przełączenie sieci na nową stację polegało zatem na odcięciu przy głowicach żył kabli połączeniowych do rozdzielnicy dietlowskiej i wyjęciu z gniazd rozdzielnicy ericssonowskiej izolujących kołków. Operację tę wykonało 6 monterów w ciągu 50 minut.

Szczegółom przebiegu uruchomienia nowej stacji w Krakowie, będzie poświęcony specjalny artykuł, tu natomiast ograniczamy się do zanotowania samego tylko faktu i stwierdzenia, że w niespełna 3 tygodnie od chwili uruchomienia nowej stacji połączenia telefoniczne w mieście zostały prawie całkowicie unormowane.

(B. J.).

STACJE TELEFONICZNE W WILNIE. Wilno posiada oddzielną stację miejską oraz oddzielną stację międzymiastową. Zainstalowanie obu stacyj uskutecznione zostało przez firmę „Western" (obecnie „Standard Electric Company").

Stacje mieszczą się w specjalnie zbudowanym gmachu na I-szym piętrze, przełączalnia mieści się na parterze, maszynownia i akumulatory — w piwnicy.

Stacje są typu ręcznego z baterją centralną. Stacja miejska o pojemności 1,500 numerów miejskich i 60 podmiejskich rozszerzona być może do 10,000 numerów. Posiada $5^1/_3$ pól wielokrotnych (wielokrotnic), z których pierwsza z gniazdkami rozłącznemi służy do połączenia z łącznicami międzymiastowemi. Pozostałe wielokrotnice z gniazdkami równoległemi przeznaczone są do ruchu miejskiego i podmiejskiego.

Wielokrotnica składa się z 9 sekcyj, każdy jej poziom zawiera 9 setek gniazd wielokrotnych. Na każdą wielokrotnicę przypada 3 normalne i 1 zapasowe stanowisko. Normalne stanowisko obsługuje 150 numerów, 450 więc numerów wejściowych obsługują 3, względnie 4 telefonistki zapomocą 3×18 par sznurów łączących.

Przy wielokrotnicach znajduje się więc: 1 stanowisko do pośrednictwa ze stacją międzymiastową, 2 stanowiska podmiejskie i 10 normalnych stanowisk miejskich.

Stacja międzymiastowa na 30 przewodów z sygnalizacją lampową, posiada 6 stanowisk międzymiastowych normalnych, na 2 do 8 przewodów międzymiastowych wychodzących i 2 stanowiska zgłoszeniowe — do przyjmowania zamówień.

Na tych 2 stanowiskach można koncentrować, w miarę potrzeby, naprzykład w porze nocnej, wszystkie przewody międzymiastowe. Do wykonywania pomiarów przeznaczona jest specjalna łącznica, przez gniazda pomiarowe której, przechodzą wszystkie przewody międzymiastowe.

Dla kontroli czasu trwania rozmowy stacja zaopatrzona jest w zegarki, po jednym na każdy przewód. W przyszłości każda łącznica otrzymać ma kalkulograf do automatycznego notowania czasu i trwania rozmowy.

Akumulatory składają się z 2 grup o pojemności 2,000 amperogodzin każda, na maksymalny prąd 500 amperów. Akumulatory ładowane są zapomocą zwykłego zespołu elektrycznego to jest silnika — prądnicy.

Prądnica do ładowania na 30 woltów i 500 amperów otrzymuje napęd za pośrednictwem sprzęgła miejskiego przez silnik na prąd miejski.

Zespół złożony z silnika prądu miejskiego, napędzającego prądnicę na prąd zmienny 75 woltów 150 watów, daje prąd dzwonkowy i jednocześnie, obracając umieszczoną na wspólnej osi tarczę stykową, przerywającą prąd 400 razy na sekundę, daje prąd brzęczykowy na znak zajęcia.

(E. J.).

TELEFONY AUTOMATYCZNE W WARSZAWIE. Polska Akcyjna Spółka Telefoniczna przystąpiła do budowy nowego gmachu przy ulicy Pięknej Nr. 19.

W gmachu tym zmontowana będzie stacja telefoniczna automatyczna o pojemności 10,000 abonentów.

Nowa stacja obsługiwać będzie południową część miasta. Abonenci przyłączeni do tej stacji otrzymają aparaty z tarczami do automatycznego wywoływania żądanych numerów.

W związku z budową stacji automatycznej dawna stacja ręczna przy ulicy Zielnej 37/39, częściowo będzie zautomatyzowana, aby abonenci przyłaczeni do nowej stacji mogli łączyć się automatycznie również z abonentami należącemi do stacji ręcznej. Abonenci zaś przyłączeni do starej stacji po dawnemu łączeni będą przez telefonistki.

Budowa stacji przy ulicy Pięknej będzie poważnym krokiem do zautomatyzowania telefonów w Warszawie. Po wybudowaniu stacji dla południowej części miasta P. A. S. T. przystąpi do budowy podobnej stacji dla północnej części, a następnie przebuduje na automatyczną stację przy ulicy Zielnej.

Należy zaznaczyć, że o ile przy stacji z ręczną obsługą pożądane jest ze względu na abonentów, aby miasto obsługiwała jedna stacja, o tyle przy automatycznych telefonach, dla abonenta obojętne jest, czy stacja znajduje się w jednym punkcie miasta, czy też jest rozbita na kilka części.

Przy ręcznej obsłudze pożądane jest, aby telefonistka, która odzywa się do abonenta mogła bezpośrednio połączyć go z żądanym numerem; warunek ten możliwy jest tylko wtedy, jeśli do danej stacji przyłączeni są wszyscy abonenci. Jeśli w mieście istnieją dwie stacje, telefonistka, która odezwała się do abonenta, aby połączyć go z abonentem przyłączonym do drugiej stacji, musi zwrócić się o pomoc do koleżanki na tamtej stacji, co powoduje stratę czasu i więcej omyłek.

Przy automatycznych telefonach, abonent nakręcając tarczą żądany numer, wywołuje naprzykład przy liczbach pięciocyfrowych (Warszawa) najprzód odpowiedni dziesiątek tysięcy, potem właściwy tysiąc, następnie odpowiednią setkę i wreszcie potrzebną jednostkę. Wówczas obojętne jest czy tysiąc, w którym znajduje się żądany numer, znajduje się w tym samym gmachu, czy też na innej ulicy.

(S. W.).

SKABLOWANIE MIĘDZYMIASTOWYCH PRZEWODÓW TELEFONICZNYCH I TELEGRAFICZNYCH W WARSZAWIE. W związku z budową nowego gmachu Głównej Stacji Telefonicznej i Telegraficznej w Warszawie przystąpiono jednocześnie do skablowania napowietrznych przewodów międzymiastowych.

W pierwszej kolejności będą skasowane przewody napowietrzne na trasie przebiegającej ulicami: Królewską, Placem Saskim, Krakowskiem Przedmieściem do Wybrzeża Kościuszkowskiego.

Projektowane kable telefoniczne i telegraficzne będą ułożone w specjalnej kanalizacji cementowej. Kanalizacja cementowa składać się będzie z rur betonowych, wykonanych z mieszaniny, złożonej z jednej części cementu i trzech części czystego ostroziarnistego piasku rzecznego. Rury są polewane wewnątrz cienką warstwą asfaltu w celu ochrony kabli i zmniejszenia tarcia przy przeciąganiu tychże.

Kanalizacja cementowa będzie przeprowadzona zasadniczo pod chodnikami na głębokości od 50 do 90 cm. od powierzchni ziemi do górnej krawędzi rury. Przy skrzyżowaniach ulic będą urządzone studnie dla przeciągania i łączenia kabli.